Aternarioza pomidora - *Alternaria solani* Sorayer

1. Systematyka

Grupa: *Anamorf*
Klasa: *Hyphomycetes*
Rodzaj: *Alternaria*

2. Biologia i opis choroby

Grzyby z rodzaju *Alternaria* są saprofitami oraz okolicznościowymi pasożytami roślin. Występują jako wtórne czynniki chorobotwórcze na roślinach porażonych pierwotnie przez inne patogeny. Grzyb zimuje w postaci grzybni i zarodników w martwych częściach roślin oraz w okrywach i na powierzchni nasion. Źródłem pierwotnej infekcji są najczęściej nasiona, resztki chorych roślin w wierzchniej warstwie gleby. Patogen może atakować siewki, które na skutek porażenia gniją (zgorzel siewek). W trakcie wegetacji zarodniki konidialne grzyba przenoszone są przez wiatr i wodę. Aby doszło do infekcji powierzchnia liścia musi być zwilżona przez kilkanaście godzin. Optymalne warunki dla występowania choroby to bardzo duża wilgotność powietrza w okresach wysokiej jego temperatury (ponad 25 ^{0}C). Cykl rozwojowy choroby jest krótki - od infekcji do powstania nowych zarodników upływa tylko 5-6 dni.

3. Opis uszkodzeń rośliny

Choroba występuje pospolicie na ziemniakach i pomidorze. Grzyb poraża także paprykę i oberżynę. Na roślinie pierwsze objawy choroby mogą występować od połowy czerwca w postaci suchych, ciemnobrunatnych plamek, czasami ograniczonych żółtą obwódką. Na powierzchni plam widoczne mogą być gołym okiem typowe dla tej choroby koncentryczne i strefowo ułożone pierścienie. W przypadku dużego nasilenia choroby plamy zlewają się, liście zamierają i zasychają. Podobne objawy występują na pędach i ogonkach liściowych.

Alternarioza pomidora – objawy na owocach

Alternarioza pomidora – objawy na liściach

Alternarioza pomidora – objawy na owocach

4. Metodyka wykonania obserwacji

Pierwsze objawy choroby, w postaci suchych, ciemnobrunatnych plamek czasami ograniczonych żółtawą obwódką, zauważane są na liściach od połowy czerwca (skala BBCH 2/22). Na owocach - szczególnie w okolicach szypułki tworzą się rozległe plamy o wyraźnych brzegach. Porażone tkanki owoców stają się skórzaste, zasychają i pokrywają się aksamitnym nalotem grzybni z zarodnikami konidialnymi w okresie pełni owocowania (skala BBCH 8/88). Ocenę porażenia liści i owoców wykonać w 4-5 miejscach na plantacji na próbie 30 roślin w 6 - stopniowej skali:

0 – brak objawów choroby
1 – porażenie 1% (pierwsze objawy chorobowe na roślinie)
2 – porażenie od 2% do 6%
3 – porażenie od 7% do 20%
4 – porażenie od 21% do 50%
5 – porażenie powyżej 50%

Rys. 2. Skala porażenia liści pomidora przez *Alternaria solani*
(% porażonej powierzchni liści)

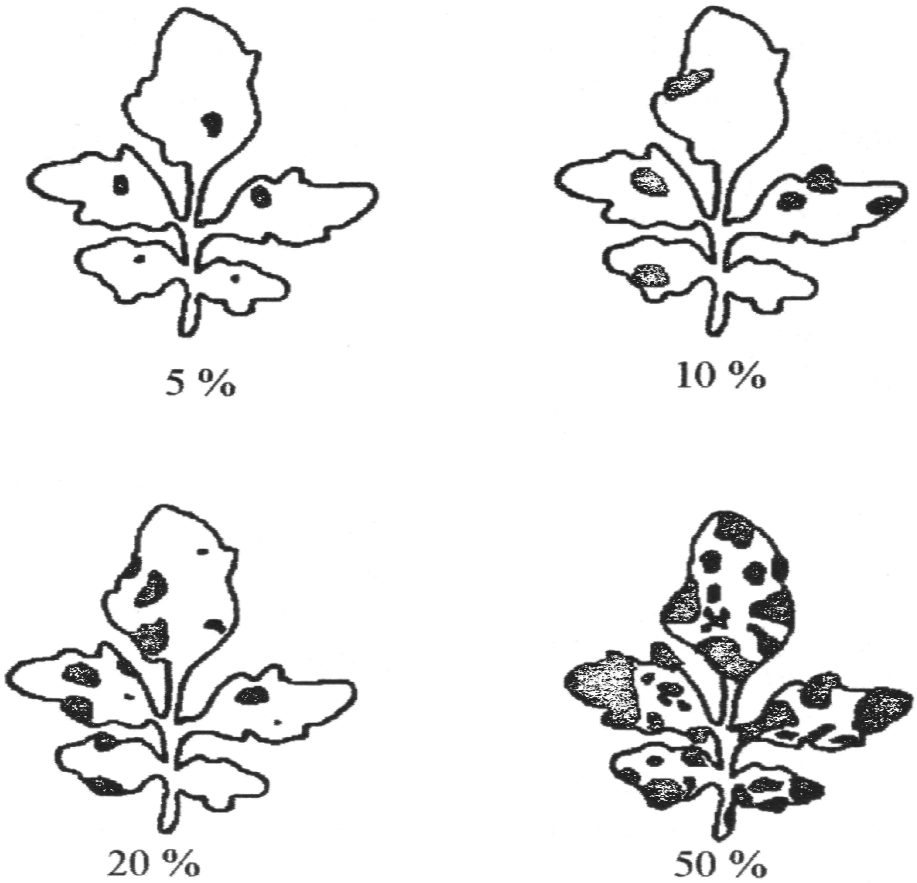

5. Próg zagrożenia i terminy zabiegów

W celu ograniczenia źródła choroby nasiona zaprawiać chemicznie. Po wystąpieniu pierwszych objawów choroby, najczęściej około 3 dekady czerwca (skala BBCH 6/69) przeprowadzić zabiegi ochronne. Dalsze opryskiwania prowadzić w odstępach 7-10 dni aż do okresu pełnej dojrzałości zbiorczej owoców. Środki ochronne zgodnie z aktualnym programem ochrony warzyw przed chorobami.

6. Ocena szkodliwości

Szkodliwość choroby jest największa od fazy kwitnienia (skala BBCH 6/69) do końca okresu owocowania. Przy wysokim porażeniu roślin może dojść do całkowitego zniszczenia plantacji. Porażone owoce nie nadają się do konsumpcji i przetwarzania z powodu wytwarzania mykotoksyn przez sprawcę choroby.